

МОВА КУЛЬТУРИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Проблема мови культури – одна з найактуальніших сьогодні, як у науці, так і в житті. Мовою культури є універсальна форма осмислення реальності, у яку «організують новоявлені або вже існуючі уявлення, сприйняття, поняття, образи й інші аналогічні значеннєві конструкції (носії змісту)» [1, с. 35].

Глибинні зміни, що відбуваються в сучасному світі, обумовлюють зміни типів культури. У періоди, коли «розпадається зв'язок часів», завжди актуалізується проблема розуміння, як відзначає Г.-Г. Гадамер, «вона повстає щораз, коли терплять крах спроби встановити взаєморозуміння між територіями, націями, блоками й поколіннями, коли виявляється відсутність загальної мови та ключових понять, що увійшли у звичку, які починають діяти як подразники, котрі лише зміцнюють і посилюють протилежності й напруження» [2, с. 43].

Постійна інтенсифікація історії минулого тисячоліття й швидке оновлення мови об'єктивно ускладнюють взаєморозуміння поколінь. Термін «розуміння» використовується у двох значеннях: і як інтелектуальний, пізнавальний процес, і як співпереживання, відчуження. Складність розуміння обумовлена тим, що сприйняття й поведінка детерміновані стереотипами – ідеологічними, національними, статевими, сформованими у людини з дитинства. Розуміння апперцептивне, тобто нова інформація асимілюється шляхом співвіднесення з тим, що вже відомо, нове знання й новий досвід включаються в систему вже наявного знання, на цій основі відбувається відбір, збагачення й класифікація когнітивного матеріалу.

Проблему мови культури можна віднести до фундаментальних з трьох причин.

По-перше, проблема мови культури – це проблема її змісту. В епоху Просвітництва відбулося розбожествління культури, а точкою відліку для осмислення буття ставав розум. Але розум і раціональне начало, вдосконалюючи й структуруючи життя людини й людства, не дають достеменного розуміння його змісту. Криза просвітницької ідеї прогресу змусила шукати нові змісти. Ці пошуки супроводжувались розвитком культури, творенням її цінностей, освоїти які неможливо без володіння системою певних знаків.

По-друге, мова культури синтезує різні аспекти життя людини – соціальні, культурно-історичні, психологічні, естетичні й ін. Але щоб подія життя стала явищем культури, вона повинна бути переведена в текст. Отже, мова – це ядро системи культури. Саме через мову людина засвоює уявлення, критерії, цінності – усе те, що визначає її картину світу. Таким чином, мова культури – це засіб її зберігання, збагачення й передачі від покоління до покоління.

По-третє, розуміння мови культури й оволодіння нею забезпечують людині свободу, надають спроможність до оцінки й самооцінки, до вибору, відкривають шляхи включення людини в культурний контекст, допомагає усвідомити своє місце в культурі, орієнтуватися в складних і динамічних соціальних структурах і явищах. Фундаментальність змісту мови культури в тому, що розуміння світу, якого ми можемо досягти, залежить від діапазону знань або мов, що дозволяють нам цей світ сприймати свідомо. Тому проблема мови культури – це фундаментальна проблема не тільки науки, але й людського буття, тому що «мови – це ієрогліфи, у які людина вкладає світ і свої уявлення. стверджує В. фон Гумбольдт. – ...Через різноманіття мов для нас відкривається багатство світу й різноманіття того, що ми пізнаємо в ньому, і людське буття стає для нас ширшим, оскільки мови у виразних і діючих рисах дають нам різні способи мислення й сприйняття» [3, с. 349].

Таким чином, мова – це продукт культури, її структурний елемент, обов'язкова умова функціонування культури. Фундаментальний зміст її в тому, що мова концентрує й втілює в єдності всі основи багатомірного людського життя.

Література

1. Парахонский Б. А. Язык культуры и генезис знания / Б. А. Парахонский. – К.: Наукова думка, 1988. – 210 с.
2. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного / Г.-Г. Гадамер. – М.: Искусство, 1991. – 367 с.
3. Гумбольдт В. фон Язык и философия культуры / В. фон Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1985. – 448 с.

УДК: 811.111'255.4(043)

Святна Олена
Маріуполь

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ

Газети відіграють значну роль у сучасному житті. Газетну публіцистику називають літописом сучасності, адже вона є віддзеркаленням подій і звертається до щоденних проблем суспільства – політичних, соціальних, побутових, філософських тощо. А заголовок є орієнтиром читача у вирі газетних статей. Саме заголовок формує у читача загальне уявлення про матеріал статті та дозволяє обрати найбільш важливе для подальшого ознайомлення.

Серед фонетичних стилістичних прийомів і способів вираження найпоширенішими в газетних заголовках виявилися *алітерація, ритм і рифма*, сприяючи виконанню заголовком рекламної (зокрема, інтригуючої) і оцінної функції. Вживання цих стилістичних прийомів обмежено переважно публіцистичним жанром та інформаційними повідомленнями про спортивні події [5, с. 293].

У заголовках до інформаційних повідомлень *алітерація* зустрічається тільки у «масових» газетах *Crackers Christmas*. Алітерація дає максимальний ефект, коли всі слова, що входять в заголовок, починаються з одного й того ж звуку *Passing, Punting, Pageantry, Strictly Stricter (The Daily Mirror, April 26, 2010)*.

Особливістю рифми газетних заголовків є те, що тут у 80% випадків рифмується два поруч стоячих слова *Oregon Ruins Bruins*. Звичайно саме ця рифмована пара слів робить весь заголовок інтригуючим, додає йому яскравий характер [2, с. 95].

Рифма, як і алітерація, в більшості випадків супроводжується тонкою ритмічною організацією або всього заголовка *Projection, Infection, Election* або частини його *There's Moanin' in Homin, Scotch Whisky's On Rocks* [1, с. 109], *Peter Porter (The Daily Telegraph, April 26, 2010)*.

Важливу роль в заголовках британської преси належить до «експресивного синтаксису». Перше місце по частотності займають *паралельні конструкції* різних видів (на них припадає 90% всіх заголовків, що містять синтаксичні стилістичні прийоми). Паралельним конструкціям завжди супроводить *ритм*. Паралелізм може бути як повним, так і частковим. Повний паралелізм передбачає: 1) повторення синтаксичного малюнка; 2) повторення інтонаційного малюнку (як мінімум, зміст однакової кількості складів); 3) повторення одного або декількох лексичних елементів: *Carolina Sees Russians and Usher Seer Reds*. У цьому заголовку повтор синтаксичного малюнка сполучається з повторенням інтонаційного малюнка та повторенням лексичних елементів. *10 women, 10 awful outfits, 10 reasons to feel a bit smug (The Daily Mirror, April 26, 2010)*, даний заголовок є прикладом повного паралелізму з повторенням одного з лексичних елементів. Одним з різновидів паралельних конструкцій є *хіазматичні конструкції* (зворотній паралелізм) - зворотній порядок розташування паралельних елементів, завдяки чому створюється ефект